

in the southern parts of the commune of Närpes on the coast of southern East Bothnia. Observations on the local fauna have been made almost annually since 1935. A total of 165 species were observed, 104 of these having regularly bred here. Some birds rarely nesting in East Bothnia were noted: *Carduelis carduelis*, *C. cannabina*, *Parus caeruleus*, *Phylloscopus sibilatrix*, *Hippolais icterina*, *Acrocephalus scirpaceus*, *Troglodytes troglodytes*, *Podiceps griseigena*, *P. auritus*, *Larus minutus*, *Porzana porzana*, *Fulica atra*. The nest of *Acrocephalus scirpaceus* was found in summer 1940, and this breeding-place of the species is the northernmost in Finland. One individual of *Crates infaustus* was recorded on June 6th, 1951. *Nucifraga caryocatactes* was observed several times in summer 1951. *Carpodacus erythrinus* has in all probability bred here. *Locustella naevia* was heard singing in the breeding season of 1950. *Prunella modularis* is remarkably common.

During the months Nov. 1940 – Oct. 1941 a census of the birds was made at Storön in South Närpes, and on p. 74–75 the author gives an account of the changes observable in the avifauna since that time. In group A a survey is given of the birds which have been considerably less common during the period, and in group B species markedly increased in numbers are mentioned.

Finally comparison is made between the avifauna in the observation territory and that on the corresponding east coast of the Swedish mainland.

Havainnot neljästä maalle uudesta lintulajista.

Aavikkotasku, *Oenanthe deserti* (Temm.).

Retkeillessäni 4. XI. 1950 Helsingin itälaidalla sijaitsevalla Toukolan entisellä kaatopaikalla huomasin tämän laajan rikkaruohokentän rannan puoleisilla tukkikasoilla jonkin taskun. Viimeiset kivi- ja pensastaskut olivat kadonneet jo kuukausi sitten, joten suuresti kiinnostuneena ryhdyin tutkimaan lintua tarkemmin. Se oli yleisväritykseltään hiekankellervä, puvusta puuttui täydellisesti pensastaskulle luonteenomainen kirjavuus, ja pian jäi kivitaskukin lopullisesti pois laskelmista havaittuani linnulla mustan kurkun.

Lintu pysytteli kiinteästi tukkikasoilla eikä ollut erikoisen arka, niin että puolisen tuntia sain tarkastella sitä ja tehdä yksityiskohdaisen ulkonäkökuvauksen, josta seuraavassa pääpiirteittäin:

Päälaki, selkä ja hartiat kellertävän ruskeat, silmäkulmanjuova vaalean kellertävä. Ohjokset, posket, leuka ja kurkku muodostivat tumman laikon, joka ohjaksissa oli musta muuttuen alempana har-

maammaksi ja epäselvästi vaalean kirjavaksi. Alapuoli vaalean hiekkankellervä, kupu oranssinvivahteinen. Siivet ja pyrstö mustanruskeat, siipisulkien ulkoreunat, pyrstön tyvi ja yläperä valkeat.

Esiintymiseltään lintuni oli aito tasku: keinutti pyrstöään ja niiaili vilkkaasti, pudottautui välillä tukkikasalta maahan sieppaamaan jonkin hyönteisen ja häirittyinä lensi maata pitkin kappaleen matkaa kauemmaksi. Muutaman kerran se päästi äänensä, joka oli aivan soinnuton, karkea surahdus.

Saatuani mielestäni kaikki tuntomerkit selville lähdin soittamaan FM O. Leivolle pyytääkseni häntä katsomaan tätä tuntematonta taskua. Hän saapuikin paikalle puolentoista tunnin kuluttua, mutta lintu oli tällä välin muualla ollessani kadonnut jäljettämiin luultavasti ohi kulkeneen junan pelottamana.

Selostaessani maist. Leivolle linnun ulkonäköä hän sanoi kysymyksessä mahdollisesti voivan olla lajin *Oenanthe deserti*, johon ainakin musta kurkku viittasi. Saatavissani olevista käsikirjoista (HARTERT 1910; NIETHAMMER 1937; WITHERBY et al. 1948) tutkin kaikki taskulajit, jolloin kävi selville, että mahdollisuuksien rajoissa oli vain kaksi lajia, nim. *Oe. deserti* ja *Oe. hispanica*. Yksityiskohdaisempi tutkimus osoitti vakuuttavasti kysymyksessä olevan edellisen lajin syyspukuisen koiraan. *Oe. hispanicalla* ovat näet ratkaisevina eroavaisuuksina mm. mustat hartiat, valkean puuttuminen siipisulista ja melkein kokonaan valkea pyrstö.

Lajia *Oe. deserti* on erotettu neljä rotua, joista rodun *atrogularis* kotiseudut ovat Keski-Aasiassa käsittäen laajan alueen Kirgisian aroilta lännessä Turkestanin, Tarbagatain ja Altain kautta aina luoteis-Mongoliaan saakka idässä; etelässä sitä tavataan Persiaa, Afganistania ja Belutšistania myöden. Se on muuttolintu, joka talvehtii mm. koillis-Afrikassa, Arabiassa ja Intiassa, ja on näillä matkoillaan joitakin kertoja eksynyt Eurooppaan. Niinpä se on etelä-Euroopan lisäksi tavattu Englannissa kahdesti, Saksassa kolmesti ja Ruotsissakin kerran (LUNDEVALL 1941, Fauna och Flora 6, 281). Nimirotu ja rotu *homochroa* asustavat pohjois-Afrikassa, josta ne tyypillisinä paikkalintuina vain neljä kertaa ovat harhautuneet Keski-Eurooppaan (kaikki löydöt Englannista). *Oreophila*-rotua ei Euroopasta ole tavattu. Monet lajin löytöajat Euroopasta ovat loppusyksyiltä joulukuuta myöten. Minun tapaamani lintu kuuluu sekä värytyksestä päätellen että muut harhautumishavainnot huomioon ottaen hyvin todennäköisesti rotuun *Oe. deserti atrogularis* (Blyth).

Aavikkotasku on aito autiomaiden asukas, joka pesii hiekka-, savi- ja suola-aroilla sekä karuissa kivikko- ja hiekkaerämaissa. Siellä se elävöittää muuten autioita maisemia suuresti.

Olavi Hildén.

Punaperäpääsky, *Hirundo daurica* L.

Maanviljelijä E. Hanhela Kittilän Hanhimaasta on allekirjoittaneen lähettämään fenologiseen havaintovihkoon, joihin hän useina vuosina on kerännyt hyvin kunnioitettavan määrän ei vain varsinaisia, lintuja koskevia vuodenaikatietoja vaan myöskin merkittäviä faunistisia havainnoita, liittänyt seuraavan tiedonannon: „5. V. 1933 pari haarapääskyn näköistä lintua, joilla pyrstö oli vähemmän jakoinen, vatsa täplikäs, posket ja yläperä ruosteruskeat“. Kaikki mainitut tuntomerkit ovat juuri otsikossa nimetyille lajille erikoisia, niin että käsittääkseni mitään epäilyä lajin määrittämisen suhteen ei ole olemassa. Sen sijaan tuntuu uskalletulta mennä edellä mainittujen tuntomerkkien perusteella alalajia määrittelemään. HARTERT mainitsee sellaisia viisi. Lähinnä tullevat tässä kysymykseen *H. daurica rufula* Temm. ja nimirotu *H. daurica daurica* L. Edellinen pesii Välimeren maissa (Euroopassa vain Kreikassa) ja jälkimmäinen Itä-Siperiassa. Edellinen on tavattu kerran Helgolannissa, kerran Orkneyn ja Shetlannin saaristojen välillä ja 16. V. 1909 Englannin eteläranikolla, nimirotu taas 31. V. 1905 Paatsjokilaaksossa Norjan puolella, missä juv. ♂ saatiin kiinni.

Lajin saksalainen nimi on NAUMANN'in mukaan „die gestrichelte Felsen-Schwalbe“, englantilainen „Red rumped Swallow“, jota nimeä Ruotsissakin on alettu käyttää varhemmin käytössä olleen „den östasiatiska ladusvalan“ asemasta. Suomalaiseksi nimeksi voisi ajatella „punaperäpääskyä“.

Einari Merikallio.

Siperian tavi, *Anas formosa* Georgi.

1. XII. 1950 saatiin Oulun Merikoskesta takäläisille asiantuntijoillekin outo sorsalaji. Preparaattori Aarne Hellemaa täytti linnun ja lähetti sen lajin toteamista varten tri. E. Merikalliolle. 31. XII. 1950 päivätyssä kirjeessään hän ilmoittaa Yliopiston Eläintiet. museossa suoritettujen tutkimusten perusteella, että kysymyksessä on Itä-Aasialaisen sorsalajin, *Anas formosa*, koiras.

Lintu oleskeli n. 50 yksilöä käsittävässä talvehtivien sinisorsien parvessa ruokailen ja seuraten niitä varsinaisen ruokailupaikan ulkopuolella sijaitsevalle yöpymispaikalle. Jonkin verran eristäytyneenä se kuitenkin parvessa oleskeli ja varsinkin sorsanaaraat näyttivät sitä lievästi sortavan. Kuten muutkin ihmisen ruokinnan varassa olevat eläimet, tämäkin yksilö oli suhteellisen kesy antaen ihmisen lähestyä n. 5—6 m. päähän, ennenkuin kävellen poistui sulaan veteen.

P. o. yksilön mitat ovat seuraavat:

Pituus 453 mm.	Siivet levit.: 690 mm.
Siipi 222 "	Suupielestä nokan kärkeen: 53 mm.
Pyrstö 92 "	Pyrstösulkia: 16 kpl.
Nilkka 41 "	Silmien väri: tummanruskea.
Nokka 44 "	Paino: 650 gr.

Herää kysymys, onko ko. lintu luonnonvarainen, vaiko eläintarhasta karannut yksilö. Allekirjoittanut olisi taipuvainen asettumaan edelliselle kannalle. Onhan se voinut varsinaisilta olinpaikoiltaan lähteä harhailemaan pitkin Jäämeren rannikkoa päätyen lopulta maahamme. Lajin varsinainen asuinalue on Lena-joen itäpuolinen Siperia; talvehtimispaikka kaakkois- ja etelä-Aasia etelä-Japanista Formosalle saakka. Tavattu Euroopassa neljästi, 2 kertaa Ranskassa, kerran Italiassa ja kerran Ruotsissa.

Sen että laji oli varsin kesy, ei mielestäni tarvitse olla mikään „eläintarhatuntomerkki”. Merikosken sorsat ovat vesien jäädyttyä täysin ihmisen ruokinnan varassa. Parven käsittäessä n. 50 yks. on ymmärrettävää, että ne pakostakin kesyyntyvät kaikki, koska ruokinta-aikana muuten ainoastaan rohkeimmat saisivat syödäkseen. Tässä mainittu lajikin oli jo useamman viikon asustanut niiden seurassa.

Vainö Heikkinen.

Arohyyppä, *Chettusia gregaria* (Pall.).

Tarkkaillessani muuttolintuja Porin maalaiskunnassa Yyterin SW-osassa 28. IV. 1951, kiintyi huomioni erääseen lähinnä tundrakurmitsaa muistuttavaan lintuun. Lähempää, noin 30—40 m:n etäisyydeltä sitä tarkkaillessani totesin sen maallemme uudeksi lintulajiksi. Hyyppämäisen lentotavan ja aikaisemmin kuvista saamani muistikuvan mukaan määritin sen *Chettusia gregaria*ksi. Määri-

seni varmistui oikeaksi retkeltä palattuani ja erilaisiin käsikirjoihin tutustuttuani.

1. V. 1951 totesin linnun edelleen oleskelevan samalla niityllä, joko yksinään tai meriharakoiden (*Haematopus*) ja töyhtöhyppien (*Vanellus*) seurassa meren rannalla. Linnun rauhalliseen käytökseen ja vakaisiin sääsuhteisiin luottaen kutsuin Helsingistä asianharrastajia lajiin perehtymään.

3. V. olivat herrat Laitakallio, Korhonen, Sartomaa ja Kaukola saapuneet Pihlavasta lintuun tutustumaan. Kaukolan muistelmien mukaan lintu oleskeli niityllä jo viidettä päivää. Koska suomalaisissa käsikirjoissa ei lajia kuvailla, päättelivät he jonkin maalle uuden lajin olevan kyseessä. 5. V. saapui maisteri O. Leivo Helsingistä lajia toteamaan ja varmisti lajinmäärittelyni oikeaksi. Vielä seuraavana päivänä Yyterin alueella esiintyviä lintuja tarkkaillessamme näimme *Chettusian* tavanomaisella alueellaan. 8. V. aamulla ohikulkumatkalla totesin linnun olevan niityllä, mutta 11. V. illalla en sitä enää tavannut.

Kooltaan *arohyppä* vaikuttaa hieman pienemmästä koostaan huolimatta töyhtöhyppää suuremmalta ja ryhdikkäämmältä. Juoksetapa on nopeasti pysähtelevää kuten kurmitsoilla, mutta lentotapa muistuttaa lähinnä töyhtöhyppää. Pyöreäpäisten siipien välimitta vaikuttaa kuitenkin pienemmältä linnun kokoon verraten kuin töyhtöhyppällä. Linnun kauniisti sulautuvat värit, musta, valkea vaalean ruskehtavanharmaa, kellahkot pää- ja kaulansivut sekä vähitellen alaspäin tummeneva rinta sopivat hyvin Hartert'in antamaan kuvaukseen, mutta vatsalla olevaa punaruskeata täplää oli tapauksellani yksilöllä vaikea havaita. Se on sillä vain muutaman cm²:n laajuinen kolmio, jonka kärki on rintaan päin. Hartert mainitsee täplästä siv. 1558: „Unterkörper schwarz, nach dem Bauche zu ein grosser rostbrauner Fleck” Yyterin yksilön punaruskeaa alue on tummahkoa ja vastanee lähinnä A. Reichenow'in teoksessa „Die Vögel Afrikas”, siv. 183 annettua kuvausta: „Bauch schwarz, hinten kastanienrotbraun gesäumt —”. Joka tapauksessa kyseessä oleva täplä on Yyterin linnulla huomattavasti pienempi ja tummempi kuin „Neuer Naumann” VIII, kuvassa 3 esitellyllä yksilöllä. Hartert'in antaman sukupuolimäärittelmän mukaan Yyterin lintu oli koirasyksilö, koska laajalti syvänmustassa vatsapuolella en havainnut mitään valkean tai harmaan sekaista.

Outoa on lajin verrattain harvalukuinen esiintyminen varsinaisen

asuma-alueensa, etelä- ja keski-Venäjä—länsi-Siperia ulkopuolella. Hartert luettelee vain muutamia löytöjä Brittein saarilta, Espanjasta, Italiasta, Unkarista ja Puolasta. Kerran, heinäkuussa 1930, se on tavattu Tanskassa.

Mikään äänekäs tai kaunisääninen ei arohyypä kuulemani perusteella ole. Vain käheitä, tavinaaraan vääkkymistä muistuttavia ääniä sain kuulla linnun lentäessä. Toisinaan ääntely muistutti pähkinähakin heikkoja rääkäisyjä, mutta mitään kirkkaampia ääniä ei sillä esiintynyt. Leivo merkitsi äänen gr ä t s c h, toisen harvemmin kuulun gr ä - g ö.

L. A. Sommarberg.

Summary (by the editor): Four records on bird species new for Finland.

The Desert Wheatear (*Oenanthe deserti*). Recorded by Olavi Hildén in Toukola near Helsinki (60° 12' N, 25° E) on November 4th, 1950. According to the field characteristics the specimen observed belongs to the subspecies *Oe. deserti atrogularis* (Blyth).

The Red-rumped Swallow (*Hirundo daurica*). Recorded by E. Hanhela at Hanhimaa in the commune of Kittilä (c. 67° 40' N, 24° 55' E) on May 5th, 1933. The phenological notes of the observer among which this record is mentioned were collected by Dr. E. Merikallio. The original noting runs as follows: „5. V. 1933 a couple of specimens of the swallows' type with their tail less forked, belly spotted, cheeks and rump rusty brown“.

The Formosan Teal (*Anas formosa*). Shot at Merikoski near the town of Oulu (c. 65° N, 25° 30' E) on December 1st, 1950. The specimen, a male, was among mallards which collect there annually after the lakes have frozen.

The Sociable Plover (*Chettusia gregaria*). Recorded first by L. A. Sommarberg at Yyteri in the commune of Pori (c. 61° 35' N, 21° 30' E) on April 28th, 1951. The record was confirmed on May 5th by Olavi Leivo, MA. The bird staid at the same place from April 28th to May 8th, 1951.

Tiedonantoja - Meddelanden

Short notes.

Muutamia lintutietoja Pohjois-Savosta. Seuraavassa esitämme joitakuita tietoja muutamien lajien löydöistä ja esiintymisestä Pohjois-Savossa vv. 1942—49. Yleensä havainnot ovat yhteisiä — mikäli eivät, havaitsijan nimikirjaimet on mainittu.

Corvus monedula L. Kiertolaisia tavattu: 1. IV. 1947 2 yks. varisparvessa Kuopion Väinölänniemellä. 16. IV. 1947 4 yks. varisparvessa Kuopion Siika-